N°. 46 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 23 en 24 Februarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — De deputatie uit de belgische kamer van afgevaardigden, belast met de overbrengst van het adres, is gisteren middag ten gehoore bij vorst *Leopold* toegelaten, die op de voorlezing van hetzelve, bij monde van den president der kamer, *Raikem*, ten antwoord gegeven heeft:

» Mijne heeren!

» Ik deel de gevoelens die gij mij daar uitdrukt; uw gedrag is een nieuw bewijs van de regtmatige zorg der kamer van afgevaardigden voor de nationale eer en 't belang van het land.

» Ik zal niet toestaan dat mijn gouvernement vóór de eindschikking in 't minst afstand doe van een staat van bezit ons door de Londensche overeenkomst van 21 Mei gewaarborgd.

» Het zal de regten, die aan ons verzekerd zijn, zoo in het groothertogdom als in het overig Belgie, verdedigen, zonder nogtans de betrekkingen met de duitsche bondsvergadering, welke de constitutie geëerbiedigd heeft, uit het oog te verliezen. Mijn gouvernement heeft een eerbied getoond, waarvan het nationaal congres 't voorbeeld gegeven had, door zich bij eene jongste acte aan de striktste toepassing van de militaire beschikking van 20 Mei 1831 te houden.

» De vredelievende geest, die mijn gouvernement bestuurd heeft, heeft den uitslag niet gehad die men verwachten moest, maar die daarom door Europa niet miskend zal worden. Mijn gouvernement is even als gij overtuigd, dat deze jongste daad van geweld door de duitsche bondsvergadering niet veroorloofd is, als welke eene bestendige zorg voor de handhaving van den algemeenen vrede heeft betoond.

» Ik neem met voldoening het aanbod aan der kamer van afgevaardigden, om 's lands regten te ondersteunen en om bijstand te verleenen aan de uitoefening der magt, die aan mijne agenten de hun verschuldigde bescherming verzekert. Ik zal van die aanbiedingen gebruik maken, zoo wanneer de middelen die mij ten dienste staan onvoldoende wierden bevonden."

Dit antwoord door de teruggekeerde commissie aan de kamer terstond in hare zitting van gisteren medegedeeld, werd stilzwijgend en naar 't schijnt, met weinig genoegen, zonder aanmerkingen of toejuichingen, aangehoord. De belgische senaat heeft gisteren ook een adres in den zin van dat der afgevaardigden, schoon in meer betamelijke termen, opgemaakt, hoofdzakelijk houdende, dat daar Belgie op het bezit van Luxemburg, op grond der overeenkomst van 21 Mei regt heeft, de senaat niet twijfelt, of de bewuste daad van geweld, op het aan Belgie dienvolgens toekomend grondgebied gepleegd, zou door de Duitsche bondsvergadering worden afgekeurd; mogt het anders zijn, zoo rekende de senaat op de zorg van den vorst, gelijk deze op deszelfs medewerking mogt steunen.

Naar men voorts uit de belgische bladen verneemt, moet van wege het bestuur aan de militaire autoriteit te Luxemburg om inlichtingen zijn gevraagd, doch weinig voldoende antwoorden zijn bekomen en zelfs de loslating van den heer *Hanau* aan het gevolg geven of wel de onderwerping van andere bepalingen zijn verbonden, voor het belgisch bestuur niet min grievend, dan de beleediging, die het in het jongste geval vermeent te hebben ondervonden.

Zoo *l'Emancipation* heden, in zijn nommer van morgen, verzekert, zou bij het bestuur te Brussel het besluit genomen zijn om vijftien of twintig duizend met verlof zijnde manschappen onder de wapenen te roepen. De zaak was genoegzaam zeker; men verschilde slechts omtrent het getal.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 96¼, Braz. 71¼; Sp. perpet. 59¾, ¼; 3 pCt. 39¼; Uitgest. 12⅛.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Februarij.

De kamer van gedeputeerden heeft zich gisteren met het ontwerp van wet, waarbij de staat der officieren van de landmagt zal geregeld worden, vereenigd.

— De openbare aandacht is nagenoeg uitsluitend op den bedenkelijken toestand van Lyon gevestigd. Volgens het ministerieel avondblad vermelden de laatste berigten van den 15den dezer, dat de rust, ten gevolge van de weigering der werklieden om te arbeiden, niet was gestoord, terwijl deze de stad doorkruisten, doch zich aan geen ongeregeldheden schuldig maakten. Voorts zoude in de omliggende dorpen het werk niet zijn gestaakt, maar de bevolking integendeel het stellig voornemen aan den dag leggen, om zich door geene inblazingen te laten verleiden. Minder gunstig luiden de regtstreeksche berigten, daar zelfs de *Précurseur*, die overigens eenen zeer gematigden toon voert, aan het behoud der goede orde schijnt te wanhopen, daar de werklieden vast hadden besloten, hunne vorderingen door te drijven, alle pogingen tot een vergelijk waren mislukt, en het voorbeeld der zijdewevers waarschijnlijk al zeer spoedig door de overige ambachten zoude worden gevolgd, waardoor niet minder dan 80,000 menschen voor het oogenblik buiten bestaan zouden zijn. De maire der stad, de heer *Prunelle*, tevens lid der kamer van afgevaardigden, had in den morgen van den 15den eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij de menigte werd vermaand tot den arbeid terug te keeren en zich vooral van ongeregeldheden te onthouden, die thans meer dan ooit misdadig zouden zijn en ten strengste worden gestraft.

Ter beurze liep heden het gerucht, dat het gouvernement vrij gunstige tijding had ontvangen, hetgeen op den prijs der fondsen niet zonder invloed is geweest.

— Volgens eenige onzer dagbladen zoude het ministerie tot het denkbeeld terug gekomen zijn, om eene wijziging in de regtspleging ten aanzien van misdaden door de drukpers gepleegd, voor te stellen, en bepaaldelijk de kennisneming daarvan aan de gezworenen te ontnemen.

— Het hotel van den heer *Laffitte* is heden voor de tweede maal in veiling gebragt, doch heeft, ofschoon de inzetprijs met een vijfde was verminderd, geene koopers gevonden.

— Onder dagteekening van den 5den dezer schrijft men nog uit Madrid de volgende bijzonderheden:

» De Noordsche mogendheden moeten, sedert het ontslag van den heer *de Zea*, nadere nota's aan het gouvernement hebben doen geworden, waarbij ten ernstigste tegen alle staatkundige veranderingen en bovenal tegen eene tusschenkomst in de Portugesche zaken wordt geprotesteerd."

» De bisschop van Leon, die standvastig geweigerd heeft de jonge koningin te erkennen, en zich bij don *Carlos* ophoudt, is van zijne waardigheden ontzet, en zijne goederen zijn verbeurd verklaard.

» De inschrijving tot de nationale leening, die eerstdaags geopend wordt, zal zoo het schijnt voor alle ambtenaren, ook voor de hoogere geestelijkheid gedwongen zijn, en niet anders dan tegen pari, rentende 6 pCt. worden aangenomen. Nog spreekt men van een ontwerp om de vaste goederen, die vroeger aan de inquisitie hebben behoord, ten behoeve van 's lands schatkist te verkoopen."

Bijzondere berigten van den 10den dezer vermelden nog, dat er een ander minister van financien te Madrid was benoemd; evenwel schijnt zulks bevestiging te verdienen, daar de persoon op wien deze keuze viel, nog niet was bekend.

— De fondsen waren heden (19 *Februarij*) genoteerd: 5 pCt. kont. 105,95; op tijd 106; 3 pCt. kont. 76,15; op tijd 76,20; Nap. renten kont. 92,25; op tijd 92,40; Sp. perpet. kont. 61¾; op tijd 61⅝; 3 pCt. kont. en op tijd 39½; Cortes 29¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Februarij.

Uit 's Hage meldt men, dat aan jonkh. *F. C. de Jonge*, lid van Staten-Generaal, eervol ontslag is verleend als lid der staats-commissie tot de reclames wegens de abuizen in de kadastrale operatien, en daartoe benoemd, mr. *J. G. Hinlopen*, mede lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— Ten gevolge van het overlijden van den majoor der artillerie in de West-Indië, *D. W. Dursteler*, is in zijne plaats aangesteld de kapitein bij dat wapen op Curaçao, *P. C. Simon*, onder bepaling, dat hij tevens zal zijn belast met het kommando van de kompagnie te Suriname; en zijn daardoor bevorderd: tot kapitein, de eerste luitenant *S. L. Plats*, dienende bij dat wapen te Curaçao, en tot eersten luitenant, de tweede luitenant *J. P. W. 's Graeuwen*, bij de kompagnie artillerie, garnizoen houdende te Suriname; zullende in de bestaande vacatures van drie tweede luitenants-plaatsen nader worden voorzien.

— Verscheidene onzer Dagbladen hebben uit het *Algemeen Handelsblad* het berigt overgenomen van eene verschrikkelijke misdaad, welke in een dorp, op niet zeer grooten afstand van deze stad, zou gepleegd zijn. Het *Journal de la Haye*, 't welk wij heden ontvangen, herhaalt dit berigt, en nu zal het welhaast in alle buitenlandsche tijdschriften te lezen staan, dat bloedschande en een dubbele kindermoord onzen vaderlandschen grond bezoedeld hebben. Wij achten ons daarom verpligt onze Lezers te [illegible], dat, volgens ingewonnene berigten, waarop wij staat [illegible], het verhaal, 't welk het *Handelsblad* zich heeft [illegible] voor het grootste gedeelte verzonnen is, en dat [illegible] hierop nederkomt, dat er in het dorp *Chaam* onechte [illegible]kinders zijn geboren, waarvan het eene dood, het andere levend is gevonden. Er is eenig vermoeden dat het dood gevonden kind,

door de moeder zou om 't leven gebregt zijn, en daaromtrent zal de regter uitspraak doen. Het *Handelsblad* intusschen geeft dit vermoeden reeds als eene bewezene zaak op; maar ook alzoo scheen aan deszelfs Correspondent het verhaal niet treffend genoeg te zijn. Er is dusde volstrekte onwaarheid bijgevoegd, dat de moeder – men huivert bij het lezen – gevonden is *bezig* zijnde *aan het tweede kind den hals af te snijden*, en om den lezer het toppunt van afgrijzen te doen verwekken, zoo heeten deze kinderen *de vruchten eener bloedschendige gemeenschap*. Wij kunnen verzekeren, dat, gelijk het eerste een stellige leugen is, er zoo van het laatste geen schijn van vermoeden bestaat. Wij vragen of het niet onvergeeflijk is, dat, enkel om de leeslust te prikkelen, door een geacht Dagblad zulke verhalen worden verspreid, welke beter zouden voegen in de *Amsterdamsche Nieuwspost*. Daar althans zou de nationale reputatie er niet mede gemoeid zijn. Het ware beter geweest, dat de Bredasche Correspondent van het *Algemeen Handelsblad*, die het boven bedoelde berigt heeft medegedeeld, aan de Redactie van dat blad eenige inlichting had gegeven, omtrent het door haar onlangs uit de Belgische Dagbladen overgenomen verhaal, van het *doodslaan* van eenen brievenbode door Hollandsche Militairen. Het *Handelsblad* had alsdan aan zijne Lezers kunnen berigten, dat ook dat verhaal eene onwaarheid is.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Februarij.

Onder dagteekening van den 15den dezer wordt uit Berlijn bevestigd, dat het vertrek van den minister *Ancillon* naar Weenen in de eerste dagen der volgende maand is vastgesteld.

Voorts zoude het bestaan, om de rampen die zoo dikwerf aan den Rhijnkant door overstrooming worden veroorzaakt, zooveel mogelijk voor te komen, bedacht zijn met Beijeren en de Nederlanden eene overeenkomst te treffen, rakende het onderhoud en de verbetering der waterkeeringen. Deze onderhandeling zoude eerlang bij de Duitsche bondsvergadering ter sprake worden gebragt.

— Men schrijft uit Berlijn, dat het Pruissische comité te Parijs steeds voortgaat met leden te werven in Pruissen. Door de aanzoeken, welke verscheiden personen van aanzien in Berlijn ontvangen hebben, worden deze niet weinig in verlegenheid gebragt, daar zij door hunne betrekkingen ligtelijk onder verdenking komen kunnen.

— In Genève twijfelt men er niet aan, of de revolutionnaire onderneming naar Savoyen is onmiddellijk uitgegaan van het in Frankrijk bestaande comité-directeur der zoogenaamde verbroedering van het Giovane Italia. Het verleende aanzienlijke sommen tot werving van deelgenooten aan den togt; onder anderen zou een wisselhandelaar te Genève voor 50,000 fr. uitbetaald hebben; bijna openlijk had aldaar het werven plaats gehad en ieder, die zich wilde verbinden, ontving vijf fr. daags.

— Berigten uit Chamberij van 9 februarij behelzen het volgende:

» Wij hebben gedurende eenige dagen niet kunnen begrijpen, waarom de onder aanvoering van *Romarino* over de grenzen gekomen oproerlingen niet verder doorgedrongen zijn, en niet gepoogd hebben om ten minste een gedeelte van hunne met ophef aangekondigde plannen ten uitvoer te brengen, te meer, daar zij 300 man sterk en van wapenen en krijgsbehoeften rijkelijk voorzien waren, en zij geene gewapende magt ontmoet hebben. Dit wordt echter duidelijk, wanneer men op de bestanddeelen van dit legertje acht geeft. Het waren voornamelijk Piemontezen en Italianen, slechts weinige Polen, want dezen behoorden grootendeels tot de andere bende. De lafhartigheid nu, van die Italianen is reeds in 1831 bij de onlusten te Modena en Bologna genoegzaam gebleken, alwaar men zag dat er nog een groot onderscheid is tusschen grootspraak en moed. De weinige Polen, die zich bij deze afdeeling bevonden, drongen er op aan, dat men met spoed in het land doordringen en ten minste pogen zoude eenen opstand in de provinciën Faucigny en Chablais te verwekken; maar de Italianen toonden geenen lust daartoe, vermits het volk zich rustig hield en geenerlei bijval voor hunne onderneming deed blijken. Hierover ontstond verdeeldheid, en *Romarino* moest spoedig beseffen, dat hij met deze lieden niets kon ondernemen; hij raadde dus aan, dat men zich ontbinden en naar het gebied van Genève terugkeeren zoude. Indien deze Italianen hem dus van verraad beschuldigen, dan doen zij zulks alleen om hunne eigene lafhartigheid te bedekken.

« Intusschen was het zeer gelukkig voor hen, dat zij niet verder voortrukten, want de bezettingen van St. Julien en Thonon hadden uitdrukkelijk bevel gekregen, om in den aanvang niets tegen de oproerlingen te ondernemen, maar hen ongehinderd in het land te laten doordringen en hun vervolgens den terugtogt af te snijden, terwijl de in Annecy en Chamberij liggende troepen, voornamelijk ruiterij en rijdende artillerie, hen van voren moesten aantasten. Hoogstwaarschijnlijk zou alsdan geen der muitelingen ontsnapt zijn, en spoedig zouden de gevangenen de gestrengheid der wetten in Piemont ondervonden hebben.

» Omstreeks acht dagen voor dit voorval waren vijf soldaten van de bezetting van St. Julien des zondags naar het nabarige Genève gegaan. Daar hadden de uitgewekene Piemontezen, Italianen en Polen en eenige Fransche woelgeesten zich terstond van hen meester gemaakt, hen beschonken, en aan elk hunner vijftien franken gegeven, opdat zij hunne makkers zouden verleiden. Voor dit laatste was hun nog meer geld toegezegd, en zij hadden in hunne vreugde over het goede onthaal en den gewonnen schat, beloofd den hun opgedragen last getrouwelijk te zullen uitvoeren. Des avonds werden zij met een rijtuig tot nabij St. Julien terug gebragt. Maar naauwlijks waren zij daar aangekomen, of zij werden in hechtenis genomen, en nadat men het geld bij hen gevonden had, naar Turin gevoerd. De agenten der Sardinische politie te Genève hadden van het in die stad gebeurde, nog voor hun vertrek, naar St. Julien berigt gezonden.

» Welligt zal Koning *Karel Albert* als nu, nadat deze omwentelings-poging door de trouw zijner onderdanen geheel verijdeld is, het tijdstip gunstig oordeelen, om de wijzigingen en verbeteringen in te voeren, die door alle weldenkenden vurig verlangd worden, en waarvan men in Turin reeds zoo lang spreekt. Men verlangt geene vertegenwoordigende kamers, geene vrijheid van drukpers, maar als het meest noodzakelijke, thans enkel eene verbetering en vereenvoudiging van het regtswezen; want tegenwoordig is het regt alleen het deel der meestbiedenden en aanzienlijken, maar voor den armen onderdaan onverkrijgbaar.»

— Van de Bosnische grenzen meldt men, dat de nieuw benoemde vizier dier provincie, Bassa-*Hafer*, die in de eerste dagen der vorige maand te Scutari was aangekomen, besloten had, de sedert lang voorgenomen ligting van krijgsvolk door te drijven, en wel het eerst in de tot nu toe niet onderworpen districten van Kraina. Men was algemeen beducht dat deze maatregel op nieuw de rust mogt verstoren.

Iets over het Akensche congres (1818) in verband met het tegenwoordig Weener congres.

Wanneer men de verschillende vertoogen, vooral die van de fransche dagbladschrijvers, over den aard en de strekking van het tegenwoordig te Weenen vereenigd ministerieel congres, met eenige aandacht heeft nagegaan, dan zal men in die vertoogen eene blijkbare overeenkomst vinden met de gevoelens van de fransche periodieke drukpers, vóór en gedurende de vereeniging der verbondene mogendheden en derzelver ministers, op het congres van Aken, in het jaar 1818.

Op de vertoogen van *Lodewijk XVIII*, omtrent den geruststellenden staatkundigen toestand van Frankrijk, en der noodzakelijkheid om dit zijn rijk van vreemden invloed onafhankelijk te maken; alsmede op de geruststellende verzekeringen van den Opperbevelhebber der vreemde legers (*Wellington*), welke Frankrijk op dat tijdstip nog bezet hielden, en eindelijk, op de bekende bereidwilligheid van Keizer *Nicolaas*, om Frankrijk wederom in het volle genot van deszelfs onafhankelijke regten te stellen, besloten de verbondene mogendheden zich te Aken te vereenigen, en aldaar te beraadslagen, of de staatkundige toestand van Frankrijk werkelijk van dien aard was, dat men het occupatie-leger konde ontbinden, zonder de rust van Europa in de waagschaal te stellen.

Naauwelijks werd dit voornemen ruchtbaar, of de periodieke drukpers, happig op stoffe voor eene levendige staatkundige polemiek, maakte zich deze gelegenheid ten nutte, om, onder den schijn van slechts dit vraagstuk te behandelen, ook andere kwestiën, daarmede in verband te brengen, die, waarschijnlijk, eerst in deze loopende oogenblikken de grondslagen der onderhandelingen te Weenen uitmaken.

Het voornaamste vraagpunt, dat in 1818 te Aken moest behandeld worden, was: *het onderzoek, in hoeverre Frankrijk waarborgen opleverde voor de rust en onafhankelijkheid der overige staten, waarin ons werelddeel door de Weener congres-acte verdeeld was.*

Het sprak van zelf, dat de fransche dagbladen, die de tolken van het verlichtst geacht gedeelte der fransche natie waren, zich beijverden om aan te toonen, dat in het karakter van haren monarch, in de strekking van deszelfs staatkunde voor het inwendige beheer, in zijne gematigde vrijheidslievende gezindheden, en in de groote behoefte, welke het fransche volk voor eene ongestoorde rust gevoelde, Europa genoegzame waarborgen vinden moest, om in de verzekeringen van het fransche gouvernement vertrouwen te stellen. De ultra-liberale fransche drukpers, welke toenmaals *La Minerva* en *Le Conservateur* tot hoofd-organen had, bleef zich, in deze voor Frankrijk zoo belangrijke kwestie, niet gelijk, daar zij, in voor de souvereinen, die over Frankrijks lot moesten beslissen, beleedigende uitdrukkingen, en de ontruiming van het fransche grondgebied, en aan den anderen kant, gelijktijdig de tusschenkomst der vreemde mogendheden, tegen het bestuur van *Lodewijk XVIII*, inriepen. De ultra-koningsgezinden, welke de graaf *Artois* (later *Karel X*) aan hun hoofd hadden, kwamen met de ultra-liberalen daarin eensdeels overeen, dat ook zij de tusschenkomst der vreemde mogendheden vroegen, doch met andere oogmerken, namelijk, om onder derzelver bescherming, *Lodewijk XVIII* te dwingen zijn bestuur te wijzigen, in den zin, zoodals zij het koningschap wilden verstaan hebben, namelijk als alleen-heerschend, met eenige niets beteekende grondwettige vormen.

Uit dit alles bleek het genoeg, dat Frankrijk, evenmin als nu, eenige waarborgen voor de toekomende rust van Europa aanbood, dewijl de onderscheidene partijen, welke dat rijk verdeelden, in gevoelens hemelsbreed van elkander verschilden.

Deze overweging gaf ook destijds lord *Stanhope* aanleiding, om in het parlement een hevig vertoog voor te dragen, tegen de voornemens der verbondene mogendheden, openlijk verklarende, *dat zij eene daad van waanzinnigheid zouden begaan, door een volk, nog warm van het vuur der omwentelingen, en dat Europa nogmaals in de grootste gevaren kon medeslepen, aan zich-zelven over te laten.*

Deze merkwaardige redevoering, die door lord *Castlereagh*, schoon niet openlijk, werd toegejuicht, waardoor de eigenlijke ge-

zindheid van het Engelsch kabinet omtrent dit vraagpunt moeijelijk te ontdekken viel, gaf echter stoffe tot nieuwe bespiegelingen voor de tolken der openbare meening, en deze zijn het in 't bijzonder, waarop wij in 't hoofd dezes doelden.

De woorden van lord *Stanhope* en het dubbelzinnig gedrag van het Engelsche ministerie, hadden in eens eene andere rigting aan de denkbeelden, omtrent den aard en de strekking van het op handen zijnde kongres te Aken, gegeven. De toestand van Duitschland, 't welk reeds werkzaam door de geheime genootschappen werd bestookt, de afgunst tusschen eenige groote mogendheden van dat land, vooral het dingen naar het protectoraat over de Duitsche Staten; de geschilpunten tusschen Beijeren en het Groot-Hertogdom Baden, en meer andere beweegredenen werden daarop door de fransche liberale periodieke geschriften met het eerste vraagstuk in verband beschouwd. Ofschoon nog onder het bedwang van de vreemde bajonetten, werd hunne taal echter reeds stout. Men gaf voor, dat de vereeniging te Aken nogmaals alles in overweging zoude nemen, wat te Weenen in 1815 was afgehandeld; dat Frankrijks onafhankelijkheid groot gevaar liep, en dat de mogendheden over deszelfs lot, als *vijanden*, zouden beschikken. Het sprak van zelf, dat men het bij deze bloote aankondiging niet liet, o neen, de Vorsten en ministers, die zich vereenigen zouden, moesten beschimpt, bespot worden, ja werden bedreigd met de woede van het geheele fransche volk, in massa gewapend. Reeds vóór dat een enkel afgezant te Aken was aangekomen, gaven dezelfde schrijvers voor, *protocollen* te bezitten, waarop beschikkingen ten nadeele van Frankrijk voorkwamen; in een woord, niets werd gespaard, om het aanstaande congres, dat *nota bene* zoo gunstig voor het fransche volk gestemd was, reeds vooraf verachtelijk in de publieke meening te maken.

Dat deze vertoogen werkelijk veel ingang vonden, bleek korten tijd later, toen degeen aan wien het Fransche volk zoo veel dank schuldig was, omdat het voornamelijk op zijn raad en door zijn toedoen was, dat hun grondgebied ontruimd zoude worden, — toen lord *Wellington* naar Aken vertrok, om in het kongres zitting te nemen, dat hij ter naauwernood aan eenen moorddadigen aanslag op zijn leven ontsnapte.

De meeste invloed hebbende dagbladen en andere geschriften bleven beweren, dat indien het kongres zich werkelijk te Aken vereenigde, zulks eene algemeene omkeering van zaken in Europa zoude ten gevolge hebben. Met voordacht werden alzoo de gemoederen in gisting gebragt, naardien daaruit de bewegingsgezinden eenige voordeelen voor hunne ontwerpen dachten te trekken. Boven hebben wij reeds gezegd, welke de bedoeling der verschillende partijen was. In de hoogere kringen, in Frankrijk zoowel als elders, beweerde men, op grond van de genoemde vertoogen, dat onder deze omstandigheden het kongres niet zoude en ook niet konde plaats hebben, en dat in geval het zich werkelijk vereenigde, er toch *niets beslist, maar dat er veel gedronken, gegeten en gedanst zoude worden.* Het bleek later, dat dit laatste denkbeeld, waardoor het congres te Aken reeds vooraf onder de *nietigheden* gerangschikt werd, voornamelijk van *Talleyrand* afkomstig was, en dat deze ook niet geheel en al vreemd was aan de bovenaangehaalde nadeelige geruchten. Het meergenoemde congres zoude buiten zijn invloed worden geleid, en dit was hem een doorn in het hart. Dat er eene groote diplomatieke vereeniging in Europa zoude plaats hebben, zonder dat *Talleyrand* in aanmerking kwam, behoorde, naar zijne gedachten, tot de onmogelijkheden. Het denkbeeld, dat er alzoo niets zoude afgedaan worden, zijn onweerhouden spijt en bijtende scherts, gingen uit zijn salon tot de hoogere kringen over, en van daar gecommenteerd tot de dagbladen en andere publieke geschriften.

Wij houden het derhalve niet voor zoo geheel onwaarschijnlijk, dat de gelijksoortige geruchten, over het thans vereenigde congres te Weenen, uit dezelfde bronnen komen.

Het valt ligtelijk te begrijpen, met hoevele moeijelijkheden *Lodewijk XVIII* en zijn minister de hertog *Richelieu* destijds te kampen hadden, om, tegen zoovele verschillende meeningen aan, het Akensche congres te zien bijeenkomen, en om daarin de ontruiming van het fransche grondgebied te erlangen. In lord *Wellington* en in den keizer *Alexander* vonden zij, wel is waar, warme verdedigers, doch de aandacht der overige mogendheden en vooral der kleine Staten van Duitschland, als ook van Spanje, Portugal en Zweden, waren door de verschillende vertoogen van de periodieke drukpers, gelijk mede door de debatten in het Engelsche parlement, opgezet geworden, en reeds vóór dat het congres zitting nam, stroomde het petitien van alle mogendheden, omtrent vraagpunten, door het Weenercongres onbeslist gelaten.

Hoe het nu ook zij, of de groote mogendheden bevreesd geworden waren voor de voorzegging eener algemeene omkeering van zaken, of de genegenheid van keizer *Alexander* voor den persoon van *Lodewijk XVIII*, of wel de hooge nood der Pruissische geldmiddelen, en de aanbiedingen van het fransche gouvernement, om, ingeval de ontruiming werd toegestaan, ook eene spoedige afdoening der nog overgeblevene schuld zoude volgen, de aanleidende oorzaken geweest zijn tot het genomen besluit der mogendheden, om alleen het hovengestelde vraagpunt, Frankrijk betreffende, te behandelen, willen wij hier niet beslissen. De uitkomst was allervoordeeligst voor Frankrijk.

Had men destijds gehoor gegeven aan den raad van Lord *Castlereagh* en Prins *Metternich*, dan waren er op dat Congres twee punten in overweging genomen en in verband tot elkander beschouwd geworden, welke tweevoudige beschouwing waarschijnlijk andere uitkomsten, dan die wij nu hebben gezien, zoude hebben opgeleverd. Eene voorzigtige staatkunde had die beide punten aan de hand gegeven; zij betroffen namelijk het voorstel, dat door alle de mogendheden van Europa in overweging mogt genomen worden:

1°. Of de staatkundige toestand (in 1818) van Frankrijk en de staat der verschillende partijen, welke voor als nog in Frankrijk bestonden, genoegzame waarborgen voor de rust van geheel Europa en voornamelijk voor Duitschland opleverden?

2°. *Indien Europa, en voornamelijk Duitschland, voor de loopende oogenblikken, in dien toestand van Frankrijk genoegzame waarborgen bezaten; of dan de staatkundige toestand van Europa en die van Duitschland in het bijzonder; wel genoegzaam verzekerd waren en waarborgen opleverden, wanneer, in het vervolg van tijden, het in de Weener-acte omschreven* casus foederis et belli *plaats had, om aan het vrij te laten Frankrijk op nieuw wederstand te kunnen bieden?*

Dit laatste, zoo belangrijke, vraagpunt, werd toenmaals, tot nadeel van alle belanghebbenden, door de voortvarende staatkunde en het edelmoedig karakter van Keizer *Alexander*, buiten overweging gesteld; alleen bepaalde men zich tot aanwijzing der maatregelen, te nemen in het geval dat dit *casus* voorkwam. (*Wij zullen hierop nader terug komen.*) De gezanten van Spanje, Portugal, Zweden en die van vele andere kleine Staten werden niet in het Congres toegelaten, en alzoo alleen het eerste vraagpunt behandeld en vrij ligtzinnig beslist.

Wij gelooven echter voor stellig te kunnen aannemen, dat het tweede vraagpunt, toenmaals verworpen, thans eene der voornaamste grondslagen der onderhandelingen van de tegenwoordig plaats hebbende vereeniging van afgezanten te Weenen, uitmaakt. En welke gevoelens de zoogenaamde liberale drukpers daaromtrent moge koesteren, wij houden het er voor, dat er veel beslist zal worden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De als Dichter bij velen gunstig bekende JOHAN GAUDENZ VON SALIS-SEEWIS is den 29 Januarij ll., in den ouderdom van 71 jaren, in zijne geboorteplaats *Malans*, in *Opper-Rhetië*, aan de zuidelijke grenzen van Duitsche taal en Duitsche beschaving overleden. Vroeger Officier in Fransche dienst, eerst onder het Regiment van *Salis-Samaden*, vervolgens bij de Garde, stond hij in bijzondere gunst bij de ongelukkige koningin MARIA ANTOINETTA. Reeds in het begin der Fransche Revolutie verliet hij de dienst en is naderhand in staatkundige betrekkingen zijn vaderland nuttig geweest. Hij was persoonlijk bekend met de korijpheën van den Duitschen Zangberg, met GOETHE, met WIELAND, met SCHILLER en ook met HERDER, terwijl MATTHISSON zijn bijzondere vriend was. — Te *Badenheim* in *Rhijn-Hessen* is den 31 December ll. overleden de Landman ISAAK MAUS. Deze achtenswaardige 85jarige landman was niet alleen in zijne vaderlijke landstreek als een scherpzinnig landhuishoudkundige bekend, maar ook buiten dezelve hadden drie deelen gedichten zijne edele gevoelens en dichterlijken zin doen kennen. Reeds in den Muzen-Almanak van 1780 staat deze voortreffelijke landman eervol aangeteekend onder degenen, die in de *Keur-paltz* beschaving en goeden smaak bevorderd hebben.

ITALIË. — De verdienstelijke beeldhouwer MARCO GANDOLFI is te *Bologna* in den ouderdom van 62 jaren overleden.

FRANKRIJK. — Te *Valenciennes* is men bezig het plan te vormen om op de groote markt dier stad een standbeeld te doen oprigten voor den ouden Kronijkschrijver DE FROISSART. De kosten daartoe zouden door eene inschrijving gevonden worden. De kronijk van JEAN DE FROISSART, die in de 14de en tot in het begin der 15de eeuw geleefd heeft, is ongetwijfeld de rijkste en kostbaarste bron voor de Geschiedenis der veertiende eeuw en loopt van het jaar 1326 tot 1400. Men mag echter twijfelen, of de oprigting van een standbeeld ter eere van eenen ouden Kronijkschrijver wel zeer in den algemeenen smaak des volks zal vallen. — Men heeft in de omstreken van *Pons* (*Charente Inférieure*) eene aanmerkelijke hoeveelheid versteende beenderen gevonden, waaronder fraaije overblijfsels zijn van olifanten en rivierpaarden (hippopotamus). De bewaarplaats dezer versteeningen is in het diepste eener kleine valei, welke door twee heuvels bepaald wordt. — De Heer ROUX is in plaats van den overledenen BOYER verkozen tot Lid der Akademie van Wetenschappen. — Het ongemeen groote fronton van de kerk *de la Madelaine* te *Parijs* prijkt thans met het bas-relief door den Heer LEMAIRE vervaardigd, die in eene mededinging van onderscheidene kunstenaars de eerepalm heeft mogen verwerven. Het kunstwerk stelt CHRISTUS voor, staande op eenen troon, en met minzaamheid de Heilige MAGDALENA ontvangende, die aan zijne voeten geknield ligt. Aan zijne linkerhand staat een Engel in eene dreigende houding tegen de zonden, welke, als personen voorgesteld, achter de nieuw-bekeerde wegvlugten. Aan de regterhand van den Zaligmaker staat de Engel der Opstanding, en de Christelijke deugden naderen. De Opregtheid, het Geloof en de Hoop staan overeind en nemen deel aan de plegtigheid der Goddelijke schuldvergiffenis; achter dezen zit de Liefde met de kinderen welke zij zoogt. In den hoek van het fronton, aan die zijde, wekt een Engel de ziel van eenen Regtvaardige en doet haar uit het graf treden, om plaats te nemen in het verblijf der Uitverkorenen. In den tegenovergestelden hoek, werpt een Duivel de ziel eens zondaars in de vlammen en voltooit alzoo het groote tafereel op eene aan het onderwerp zeer gepaste wijze. Het werk van den Heer LEMAIRE wordt, zoowel wat de zamenstelling als wat de uitvoering betreft, grootelijks geprezen, en hoezeer fijne kunstkenners daarin enkele gebreken opmerken, wordt echter algemeen erkend, dat het kunststuk, van het regte standpunt beschouwd, eene groote voortreffelijkheid bezit en den jeugdigen kunstenaar eenen aanzienlijken rang verzekert onder de Beeldhouwers van onzen leeftijd. — Een vreemd verschijnsel te midden der wanstaltige voortbrengselen der tooneeldichtkunst van deze dagen, is een Treurspel *Antigone*, door den Heer A. DUHAMEL, geschoeid op de leest van het bekende treurspel van dien naam van SOPHOKLES. Aan de eischen van het hedendaagsche tooneel zal het stuk in geenen deele voldoen, en in eenen tijd, waarin *Frankrijks* eerste Treurspeelster (DUCHESNOIS) hare woning moet te koop bieden, heeft de dichter geen zeer grooten opgang van hetzelve te wachten. Kunstkenners zullen het echter in eenen goeden stijl bewerkt vinden. — Bij de opgravingen van den ouden schouwburg te *Arles*, waar men reeds verscheidene schoone voortbrengselen van oude beeldhouwkunst gevonden heeft, heeft men den 8 en 9 dezer een uitnemend fraai en rijk bewerkt altaar opgedolven, 't welk zoo door de bewerking als door de fraaiheid van het marmer, en de bijzondere volkomenheid waarmede het is bewaard gebleven, bijzonder merkwaardig is. Twee zwanen met uitgespreide wieken en twee palmboomen, met vruchten geladen, dragende guirlandes met bloemen en vruchten, maken de voorname sieraden uit, van dit smaakvol overblijfsel der oudheid, 't welk tot een offergeschenk gediend heeft. Niet ver van dit altaar heeft men een menschenhoofd, een voet en stukken van beenen gevonden, alles van eene kolossale grootte.

ENGELAND. — Volgens berigt van een Engelsch Dagblad hebben de Beeldenmakers (*manufacturers of figures*) van het St. Pauls-plein te *Londen*, eene verzending van ongeveer 500 nieuw vervaardigde Indiaansche afgods-

beelden naar *Indië* gedaan. De voordeelen van dezen tak van handel zijn, zegt men, zeer aanzienlijk. De Geschiedschrijver, die van den ongemeenen ijver van het Engelsch Bijbelgenootschap tot verspreiding der Heilige Schrift zal gewagen, zal ook dezen trek van handelspeculatie niet mogen over 't hoofd zien. — De Muzijkale wereld in *Londen* is in blijde verwachting met het gerucht van een groot nationaal Muzijkfeest, 't welk in de Westminster-Abdij zal plaats hebben. De koning en de koningin hebben, zegt men, Hoogstderzelver ondersteuning tot de volbrenging van dit ontwerp toegezegd, en beloofd het Concert met hunne tegenwoordigheid te vereeren. De Heer GEORGE SMART zal de muzijk besturen en tot de uitvoering der vocale partijen zullen, naar men zegt, alleen inlandsche talenten worden toegelaten.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.